

KULTURNO-HISTORIJSKO DRUŠTVO "HRVATSKI RODOLJUB" RUDOLFA HORVATA

Mira Kolar-Dimitrijević

1.

Kulturno-historijsko društvo "Hrvatski Rodoljub" osnovao je 10. studenog 1937. godine u Zagrebu dr. Rudolf Horvat i ono je tijekom svog sedmogodišnjeg rada uvelike povećalo interes za povijesna istraživanja sjeverne Hrvatske, koja su poslije 1918. posve zanemarena. O ovom društvu koje je usprkos teškim vremenima i ratnoj privredi razvilo zavidnu izdavačku aktivnost danas se više ništa ne zna, iako su sve tri monografije, koje su izašle u izdanju ovog društva, doživjele svoja reprint izdanja poslije 1991. godine, što upućuje na činjenicu da je "Hrvatski Rodoljub" radio koristan i trajno vrijedan posao, usmjerivši svoju pažnju posebno prema povijesno zanemarenim područjima Hrvatske.¹

2.

Prve tragove osnutka Rodoljuba nalazimo u arhivu Rodoljuba na popisnoj listi od 26. svibnja 1937. kad Rudolf Horvat dobiva potpise šesnaest osoba koje su bile voljne da uđu u ovo društvo.²

Zahvaljujući Horvatovoj upornosti ova je ideja bujala, i nakon što je Horvat 28. listopada 1937. dobio suglasnost dr. Vladimira Mačeka, kao vođe hrvatskog naroda, za osnivanje povijesnog društva, u prostorijama "Hrvatske žene" u Patičićkinj ulici održan je 10. studenog 1937. osnivački sastanak pod predsjedanjem Rudolfa Horvata, koji je obrazložio cilj društva i osobito pokretanje vlastitoga godišnjaka pod naslovom Hrvatska prošlost, objavljivanje vlastitih knjiga, držanje predavanja i ostalo što je smatrao važnim za rad ovog kulturno-povijesnog društva. Iz članka objavljenog u novinama vidi se da je Horvat prilikom sastanka računao na mnogo uglednih znanstve-

¹ Kao reprint izdanja objavljene su knjige Rudolfa Horvata "Prošlost grada Zagreba" (1992), "Hrvatska na mučilištu" (Zagreb 1992) i "Međimurje" (1993). Ovaj rad je rađen gotovo čitav na osnovi dokumentacije "Hrvatskog Rodoljuba" koju mi je ustupio unuk dr. Rudolfa Horvata dr. Mladen Hrnčić, te mu na ovom mjestu najljepše zahvaljujem.

² Dokumentacija Rodoljuba. U ovom popisnom listu nalaze se Horvat, Mintas, Čačić, M. Vinković, Čačić, Roeder, Strecha, Vilko Capić, Gregorić, Balley, Seitz, Geresdorfer, Cvitaš, Matirović, Zadrović, Hoch, i rukom dopisano Filip Mrnjavčić, Leo Kaurić, Ivan Pandžić.

nih i kulturnih radnika, oslanjajući se vjerojatno na njihovu usmenu izjavu i da mnogi od tih nikada nisu postali članovi Rodoljuba, tj. niti redoviti, niti utemeljiteljni, a niti dobrotvorni, niti počasni članovi.³ No istinski osnutak društva započinje tek potvrđivanjem pravila 9. prosinca 1937. godine. U pravilima su kao osnivači potpisani dr. Rudolf Horvat, dr. Fedor Čačić, Miroslav Roeder, dr. Matej Mintas, dr. Josip Hartinger, prof. Bare Poparić, dr. Franjo Jelašić, dr. Mile Starčević, dr. Franjo Bučar, dr. Ante Vrgoč, dr. Milovan Vinković, dr. Ante Dabinović. Neki od ovih osnivača kasnije izlaze iz Rodoljuba, čija su pravila potvrđena od načelnika upravnog odjeljenja Savske banovine Benzonija 13. prosinca dostavljena u Kačićevu ulicu 20. gdje je Horvat stanovao.⁴

Cilj društva je bio: "a) Unapređivati hrvatsku prosvjetu (znanost, književnost i umjetnost), i to bilo vlastitim radom bilo moralnom i materijalnom potporom. b) Istraživati i proučavati političku, socijalnu i kulturnu prošlost hrvatskog naroda. c) Čuvati hrvatske starine i tradicije, kao što i spomen onih Hrvata, koji se istaknuše kao rodoljubi, književnici, učenjaci, umjetnici ili dobrotvori. d) Osnivati knjižnice i "Hrvatske Čitaonice". e) Njegovati hrvatsku društvenost predavanjima, domjencima i zabavama." (Članak 3).

Kako je javnost prihvatila oko društvo? Sudeći po oduševljenom dopisu prof. Andrije Živkovića iz Zagreba koji piše da je već bilo "skrajnje vrijeme" da se takvo što učini, dobro.⁵ Usprkos svim nedaćama koje su pratile rad društva i njegovoj kratkotrajnosti u povijesti hrvatske historiografije preko njegova se djelovanja ne može prijeći. Iz krila društva izrasli su i mnogi poslijeratni povjesničari, oni koji su poput Josipa Buturca ili dr. Ivana Bacha i drugih smogli hrabrosti da progovore o hrvatskoj povijesti. Iako je društvo 5. siječnja 1938. imalo 26 članova, broj članova se povećavao na svakoj sjednici upravnog odbora i u ožujku 1938. radi kao tajnik prof. Milan Miholjević, a uredske prostorije bile su u Berislavićevoj ulici.

3.

Početak djelovanja Rodoljuba bio je povezan s nizom teškoća i tek 1940., dakle dvije godine nakon osnutka društva izašao je prvi godišnjak Hrvatske prošlosti, u kojem su surađivali uz Horvata i mnogi drugi ugledni povjesničari.

³ Jutarnji list, 12.XI.1937. - U Zagrebu se osniva kulturno-historijsko društvo "Hrvatski rodoljub". Tako su suradnju obećali don Kerubin Šegvić, dr. Miho Barada, dr. Gjuro Damaška, dr. Eugen Sladović, dr. Čiro Truhelka, dr. Slavko Ježić, Alfred Makanec, dr. Josip Nagy, dr. Sakač, A. E. Brlić, povjesničar iz Osijeka, franjevac Marun iz Knina, Vjekoslav Noršić, župnik u Brdovcu, dr. Ljubo Karaman, dr. Lovro Katić, dr. Josip Boesendorfer, Ivan Rendjeo, Hamdija Kreševljaković, župnik Franjo Brdarić iz Ivanca, Petar Pekić, novinar u Subotici i mnogi drugi. Iz raznih razloga oni nisu postali članovi Rodoljuba. Bilo je čak i izmjene sastava osnivačkog odbora pa se dr. Ljubomir Maraković ne nalazi među osnivačima Rodoljuba u spomenutim pravilima, iako je takva informacija objavljena.

⁴ Pravila kulturno-historijskog društva "Hrvatski rodoljub", Zagreb 1938. Tiskara Kuzma Rožmanić, Deželićeva ulica 25. Pravila je uobličio dr. Fedor Čačić, odvjetnik, a Uprava policije u Zagrebu ih je potvrđena dostavila Horvatu pod br. 34903 od 13.XII.1937. uz obavezu da je izvijesti o članovima, oznakama njihova zanimanja i boravišta, te dostavlja zapisnike i obavještanje o skupštini 48 sati prije njezina održavanja.

⁵ Dopisnica A. Živkovića od 24.XI.1937.

Društvo se osobito našlo na udaru unitaristički orijentiranih intelektualaca, kada je 6. svibnja 1938. zamolilo Jugoslavensku akademiju znanosti i umjetnosti da promijeni svoje ime u Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, jer da nema nikakva razloga da uz Srpsku, Slovensku i Bugarsku akademiju zagrebačka akademija zadrži jugoslavensko ime.⁶

Jednako tako čini se da i osnivanje pučkih knjižnica s darovanim knjigama po selima sjeverne Hrvatske prate mnoge teškoće, ali činjenica je da su se seoske čitaonice u mnogim mjestima sjeverne Hrvatske oživjele, te da su u njima održavana predavanja Hrvatskog Rodoljuba i Hrvatske žene. Već do svibnja 1938. društvo je sakupilo oko dvije tisuće knjiga i otvorilo pet seoskih knjižnica, od čega jedna u Lici, dvije u Hrvatskom zagorju, jedna u Posavini i jedna u Podravini.⁷ Od 7. siječnja 1938. pa do 8. studenog 1944. preko društva održana su 134 predavanja koja imaju povijesne, kulturno-povijesne, glazbene, etnografske, socijalne, medicinske, gospodarstvene i druge sadržaje, obavještavajući o svemu što se zbiva na povijesnoj sceni Hrvatske. Mnoga predavanja su praćena dijapozitivima ili fotografijama, pa su bila rado posjećivana (Ljudevit Griesbach, u više predavanja iznio fotografije sa svojih putovanja).⁸

4.

Osnivanjem "Hrvatskog Rodoljuba" 6. studenog 1937. našla se tangirana i Družba braće hrvatskog zmaja. Naime Rudolf Horvat je bio 29 godina član "meštarskog zbora" tog društva, a istupio je nakon godišnje skupštine 24. travnja 1937. godine, pogođen vjerojatno i izborom svog protukandidata Milutina Mayera za velikog meštra 27. svibnja 1936. godine. Taj razlog izlaska iz društva Braće hrvatskog zmaja Horvat je zanijekao u svojem pismu uredniku Hrvatskog dnevnika, reagirajući na članak objavljen u 592. broju ovog lista od 4. I. 1938., ističući da novo društvo nije osnovano iz prkosa protiv "Braće hrvatskog zmaja", već da je nastalo iz potrebe, i da se takva potreba ukazala još ranije, te da 1938. Slovenci imaju dva povijesna društva (u Ljubljani i Mariboru), Srbi čak četiri (u Beogradu, Skoplju, Cetinju i Novom Sadu), a mi Hrvati niti jedno. Ujedno Horvat u svom pismu Mayeru 1. prosinca 1937. piše: "Ako vlada potvrdi pravila 'Hrvatskog Rodoljuba', ne trebaš se bojati, da će to društvo ikada (dok ja budem u njemu) raditi protiv Braće hrvatskog zmaja. Ta ja visoko cijenim družbu u kojoj sam 29 godina bio odbornik, te iz koje sam istupio samo radi netaktičnosti meštarskog zbora."⁹

⁶ Hrvatski list, 10.V.1938. str. 4. - Molba "Jugoslavenskoj akademiji" da promijeni svoje ime.

⁷ Večer, 2.V.1938. str. 5. - "Hrvatski Rodoljub" otvara knjižnice i čitaonice po selima.

⁸ U dokumentaciji Hrvatskog rodoljuba očuvan je popis predavanja iz kojeg se vidi da su gotovo svaki tjedan njegovi članovi, a i nečlanovi, držali predavanja, te da je članstvo u društvu bilo izvanredno zahtjevno.

⁹ Dokumentacija Hrvatskog Rodoljuba. Očuvane su dvije verzije Horvatova pisma uredniku Hrvatskog dnevnika i čini se da niti jedno nije objavljeno, već je u Novostima od 13. veljače 1938. Horvat objavio da društvo Hrvatski Rodoljub okuplja i 15 hrvatskih povjesničara, koji marljivo istražuju i pišu političku, kulturnu i socijalnu prošlost hrvatskoga naroda" (Hrvatski dnevnik, 15.II.1938. - "Hrvatski Rodoljub"). Jednako tako Horvat je uputio već 1. XII.1937. Milutinu Mayeru pismo u kojem kaže da je dakako bio iritiran postupkom uprave Zmaja koja je isključila iz društva njegova zeta dr. Frana Hrnčića, ali da to nije razlog osnivanja "Hrvatskog Rodoljuba" već praktična potreba da i Hrvati imaju svoje povijesno društvo po uzoru na ostale narode u Jugoslaviji.

Dakako da su ciljevi Rodoljuba u mnogočemu bili identični ciljevima Društva hrvatskog zmaja, ali usporedbom rada vidimo da je u Hrvatskom Rodoljubu bila jače naglašena izdavačka komponenta radova s povijesnom tematikom, dakle da se radilo o osnivanju povijesnog društva. Ova ideja i nije bila nova i nju su u lipnju 1929. podržali i članovi braće hrvatskog zmaja koji žele osnovati Hrvatsko historijsko društvo reagirajući tako na osnutak Jugoslavenskog istoriskog društva u Beogradu, koje je svoja pravila izradilo 5. prosinca 1927. godine. No ovaj pokušaj Hrvata zakasnio je čitavu godinu dana i u vremenu prvog okupljanja potencijalnih članova 5. lipnja 1929. u Kamenitim vratima više nisu postojale ni najmanje pretpostavke da se društvo osnuje, jer je i samo hrvatsko ime došlo pod zabranu javnog djelovanja. Ipak Emilije pl. Laszowski, dr. Velimir Deželić st., kanonik Janko Barle, dr. Rudolf Horvat, prof. Bare Popović, dr. Petar Karlić, prof. Antun Jiroušek, dr. Josip Nagy, prof. Zlatko Kolander, dr. Nikola Zvonimir Bjelovučić, Stjepan pl. Platzer, dr. Milan Šuflaj, prof. Rudolf Strohal, dr. Josip Modestin, prof. Ivan Širola, kanonik dr. Ljudevit Ivančan, vijećnici Banskog stola Leon Kaurić i Marijan Ručević, školski nadzornik Milutin Mayer, ravnatelj sveučilišne knjižnice dr. Mate Tentor, pekar Stjepan Ivančević, knjigoveža Ivan Šoban, radnik Stjepan Bunjevčević, odvjetnik dr. Ivo Pilar, liječnik dr. Frnajo Frajt, Ivo Rendić, te sveučilišni građani Vojislav, Pero i Stipo Bjelovučić nadaju se da će društvo biti dopušteno s obzirom na njegov povijesni karakter i ugledni sastav. U klub podupiratelja, tj. onih koji su bili voljni novčano pripomoći rad ovog društva i njegova izdanja upisalo se također 26 članova.¹⁰ Prema tome iz rečenog treba izvući zaključak da je na hrvatskim prostorima bilo i te kako mjesta za dva, pa i za više povijesnih društava, i da je od ove nesloge imao koristi samo neprijatelj hrvatskog naroda. Da su to shvatili i neki zmajevci, potvrđuje suradnja Emilija Laszowskog u Hrvatskoj prošlosti.

5.

Rodoljub je imao oko 120 članova, ali pristupnice nisu sačuvane za sve članove, a uz to je krajem 1941. Horvat napustio vođenje evidencije, jer više na nju nije bio obavezan, zaposlen i suviše predavanjem na Filozofskom fakultetu uredništvom hrvatske prošlosti i svojih knjiga. Pregledom pristupnica možemo utvrditi nekoliko činjenica:

- a) Članovi su raznih profesija i članstvo nije bilo ograničavano intelektualnim zvanjem, niti humanističkim poslom.
- b) Mnogi članovi su rođeni u Srijemu ili su radom bili vezani za područja koja su 1938. već bila posve izuzeta iz utjecaja hrvatskih institucija.
- c) Mnogi članovi su umirovljeni vojni časnici kojima je raspadom Austro-Ugarske Monarhije prekinuta vojna karijera.
- d) Mnogi članovi su pripadali obiteljima razvlaštenog plemstva.

¹⁰ U dokumentaciji Rodoljuba očuvana su i pravila "Hrvatskoga historijskog društva" iz kojeg se vidi da je Horvat pravila Rodoljuba radio po uzoru na ova pravila iz 1929. godine, kao što su pravila Hrvatskog historijskog društva rađena po uzoru na Jugoslavensko istorisko društvo, čiji su članovi postali dr. Ferdo Šišić, dr. Grga Novak, dr. Viktor Hoffiller, dr. Schneider, dr. Ljudmil Hauptmann na čiju suradnju R. Horvat nije mogao računati.

- e) Po vjeri ima najviše rimokatolika, ali ima i grkokatolika (53, 74, 100), starokatolika (61), evangelika (105), pravoslavni (114) i muslimana (116).
- f) Svi članovi znaju najmanje dva, a neki i više jezika, te su se iz raznoraznih razloga kretali po Europi.

Budući da se radilo o članovima specijalno zainteresiranim za povijest sjeverne Hrvatske, i budući da su mnogi članovi "Hrvatskog Rodoljuba" imali i određenu političku ulogu u prvom i u drugom svjetskom ratu, mislim da je zanimljivo da se objave njihova imena na osnovi pristupnica, i da se iz ovih navedu neki podaci.¹¹

- Mat. br. 1. Dr. Rudolf Horvat (Koprivnica, 14.III.1873). Penzionirani profesor. Povjesničar.
2. Janko Barle (Budanje, 12.III.1869). Kanonik. Povjesničar.
 3. Bartol Inhof (Nijemci, 23.VIII.1866). Penzionirani profesor i školski inspektor. Pisac.
 4. Dr. Vladimir Eugen Čačić (Osijek, 18.XI.1857.). Skladatelj, kritičar, pisac.
 5. Nikola Žic (Punat, 10.VII.1882.) Penzionirani profesor. Pisac.
 6. Dr. Nikola Vinković (Stara Pazova, 14.VIII.1898.). Liječnik.
 7. Dr. Fedor Čačić (Zagreb, 9.VI.1889.). Odvjetnik.
 8. Vilim Gregorić (Sv.Ivan-Žabno, 2.XII.1873.). Penzionirani major. Predsjednik Hrvatskog filatelističkog društva.
 9. Dr. Matej Mintas (Zlogonje k. Ivanca, 15.V.1878.). Odvjetnik.
 10. Dr. Fran Hrnčić (Varaždin, 17.XI.1891.). Činovnik Jugoslavenske banke d.d.
 11. Viktor Jurčec (Zagreb, 11.XI.1893.). Otpremnik.
 12. Vinko Capić (Mostari k. Kloštra-Ivaniča, 25.IX.1876.). Namještenik.
 13. Miroslav Roeder (Zemun, 29.X.1883.). Bivši carinarski činovnik. Carinski posrednik.
 14. Milan Miholjević (Petrinja, 21.VIII.1873.). Umirovljeni profesor. Pisac.
 15. Mr. Krešimir Filić (Gjurgjevac, 17.VI.1873.). Ljekarnik u Krapinskim toplicama i Vinkovcima. Direktor Varaždinskog muzeja.
 16. Robert Hoch (Desinić, 13.I.1868.). Penzionirani potpukovnik. Istupio.
 17. Aleksandar Ballogh (Petrinja, 7.VII.1892.). Namještenik.
 18. Krlo Margetić (Lužani kraj Broda na Savi, 1.VIII.1874.). Mlinarski stručnjak.
 19. Rudolf Juričan (Ravnice k. Desinića, 24.I.1905.). Absolvent filozofije.
 20. Ladislav Seitz (Nova Kapela, 9.VIII.1868.). Trgovac. Bivši načelnik Nove Gradiške.
 21. Vilko Gercsdorfer (Zagreb, 12.II.1879.). Tvorničar šešira.
 22. Dr. Vilko Zadrović (Petrinja, 28.V.1880.). Penzionirani vladin odsječni savjetnik.
 23. Dr. Dragutin Pavlinić (Degidovec, 27.IV.1870.). Umirovljeni načelnik banske uprave. Pravni pisac.
 24. Milan Crnek (Zagreb, 18.I.1876.). Svećenik.
 25. Dr. Josip Jedlowski (Kotor, 23.I.1884.). Pravnik.
 26. Josip Dolinac (Noskovci, 24.IV.1913.). Avionski radiotehničar. Pjesnik.
 27. Ivan Pavlović (Peteranec, 26.VI.1900.). Župnik u Posavskim Bregima.
 28. Ing. Jure Miličić (Brusje, 20.VIII.1894.). Namještenik.
 29. Dr. Franjo Bučar (Zagreb, 25.XI.1866.). Profesor u mirovini. Povjesničar i pisac.
 30. Filip Mrnjavčić (Gospić, 15.IX.1879.). Odvjetnik.
 31. Ing. Dragutin Matizović (Tovarnik, 5.XI.1867.). Agronom.

¹¹ Pristupnice sadržavaju osnovne podatke o članovima, ali neke i čitave opsežne biografije, navođenje pseudonima pod kojima član objavljuje i slično. Pristupnice zaslužuju u svakom slučaju posebnu obradu.

32. Vjekoslav Rubelli (Senj, 17.XI.1880.). Ljekarnik.
33. Dr. Zvonimir Kopač (Bosanski Brod, 11.I.1911.). Asistent patološke anatomije Medicinskog fakulteta.
34. Jaroslav Strecha (Merin u ČSR, 31.VIII.1881.). Obrtnik.
35. Dr. Mate Tentor (Cres, 12.III.1881.). Ravnatelj Sveučilišne biblioteke u Zagrebu.
36. Dr. Vladoje Petz (Đakovo, 24.XII.1887.). Profesor Više pedagoške škole u Zagrebu. Pisac.
37. Dr. Gracijan Bledšnajder (Zagreb, 28.IX.1874.). Liječnik.
38. Ivo Stjepčević (Gornja Lastva, 16.VIII.1876.). Svećenik u Kotoru.
39. Josip Kratina (Brčko, 2.III.1893.). Knjižar u Subotici i od 1932. u Zagrebu. Urednik Knjižarstva 1925-1926.
40. Dr. Andrija Živković (Sikirevci, 23.XI.1886.). Profesor. Pisac.
41. Ivan Pojatina (Vinjani Donji, 16.IX.1912.). Građev. tehničar.
43. Dr. Zvonimir Vinković (Pisarovina, 13.I.1907.). Odvjetnik.
44. Slavko Cvek (Škalić, 17.III.1893.). Tapetar.
45. Dr. David Bogdanović (Slavonski Brod, 11.V.1869.). Direktor Nadbiskupske gimnazije. Književni pisac.
47. Šime Lulić (Pazarište, 27.VIII.1879.). Viši računarski savjetnik u mirovini.
48. Ivan Marinković (Budapest, 26.VI.1885.). Stakloslikar i mozaičar.
49. Dr. Paskal Matić (Drniš, 10.III.1876.). Zubar.
50. Antun Ožeg (Varaždin, 9.VI.1890.). Krojački obrtnik.
51. Jagoda Truhelka (Osijek, 5.II.1864.). Profesorica u mirovini, književnica.
52. Franjo Buntak (Zagreb, 2.IX.1910.). Kustos Gradskog muzeja u Osijeku.
53. Kuzma Rožmanić (Bakar, 18.IX.1875.). Tiskar.
54. Dr. Janko Šimrak (Šimraki na Žumberku, 29.V.1883.). Profesor na grkokatoličkom sjemeništu. Urednik novina.
55. Krunoslav Cvitaš (Bjelovar, 30.VII.1872.). Major u mirovini.
56. Dr. Maksimilijan Petanjek (Grabe kod Zlatara, 24.V.1884.). Pravnik. Profesor.
57. Milan Šek (Zagreb, 1895.). Automehaničar.
58. Franjo Laszlo (Ilok, 31.I.1914.). Pravnik.
59. Juraj Tarnik (Kloštar Ivanić, 18.I.1888.). Ljekarnik.
60. Emanuel Balley (Glina, 30.VII.1875.). Potpukovnik u mirovini.
61. Milovan Neferović (Nova Gradiška, 19.V.1878.). Sudski savjetnik u mirovini. Starokatolik.
62. Martin Žugčić (Granešina, 1893.). Građevni poduzetnik.
63. Milan Fraisman (Vrbovec, 20.IV.1873.). Nastavnik u mirovini.
64. Ing. Ivan Jagić (Zagreb, 4.II.1901.). Mašinski inženjer.
65. Stjepan Drohila (Zagreb, 3.IV.1887.). Kućevlasnik.
66. Ivan Pandžić (Drinovci, 5.X.188.). Pravnik. Trgovac.
67. Nepoznati član.
68. Danica Zajc (Karlobag, 13.IV.1872.). Namještenica.
69. Karlo Theodor Gruber (Slavonska Požega, 30.XI.1885.). Župnik.
70. Dr. Pavao Vuk-Pavlović (Koprivnica, 9.II.1894.). Docent na filozofiji Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
71. Ing. Vladimir Franz (Ogulin, 6.X.1910.). Inženjer građevnog ureda grada Zagreba.
72. Josip Selak (Rečica, 28.VIII.1868.). Ravnatelj šumske industrije Udružene bane d.d.
73. Dr. Tomo Cuculić (Zagreb, 16.III.1882.). Odvjetnik, umirovljeni tajnik hrvatske vlade.

74. Janko Smičiklas (Segedin, 22.XII.1879.). Namještenik Prve hrvatske štedionice.
 75. Dr. Držislav Švob (Karlovac, 5.V.1907.). Kustos Hrvatskog narodnog arheološkog muzeja u Zagrebu. Povjesničar.
 76. Ing. Branko Blažeković (Zagreb, 21.IX.1895.). Profesor srednje tehničke škole u Zagrebu.
 77. Dragan Blesk (Krapina, 25.X.1869.). Poštansko, brzobjavni, telefonski nadzornik u mirovini.
 78. Ljubica Strohal (Ogulin, 15.I.1889). Udovica vijećnika banskog stola.
 79. Ing. Gjuro Erlich (Zagreb, 4.I.1882.). Gradski viši inženjer.
 80. Mieczysław Grabinski (Wielun, Poljska, 28.V.1893.). Komercijalist.
 81. Don Vicko Velić (Tugari, Poljica, 27.X.1913.). Svećenik.
 82. Petar Velić (Tugari, Poljica, 27.X.1913.). Student filozofije.
 83. Dr. Josip Šaban (Zagreb, 25.XI.1878.). Banski savjetnik u mirovini.
 84. Ing. Aleksandar Valenteković (Zagreb, 6.III.1907.). Strojoinženjer na Tehničkom fakultetu u Zagrebu.
 85. Ing. Milan Blažeković (Zagreb, 16.IX.1889.). Kemičar.
 86. Ing. Josip Canjuga (Zagreb, 26.X.1901.). Ekonomist.
 87. Ing. Zvonko Horvat (Bileća, 1.VI.1912.). Inženjer u tvornici sukna Belajec na Kanalu.
 88. Andrija Mirosavljević (Morović, 23.XI.1876.). Profesor u mirovini.
 89. Juraj Čuk (Krašić, 13.III.1891.). Pravni i bogoslovni fakultet. Sudac trgovačkog suda.
 90. Zlata Špehar (Zagreb, 12.XII.1894.). Muzičarka.
 91. Elza Ferić (Slavonski Brod, -). Namještenica Trgovačke komore u Zagrebu. Udovica Karla Ferića.
 92. August Đarmati (Srijemski Karlovci, 31.VII.1906.). Svršeni filozof. Pjesnik.
 93. Ivo Zgorelec (Zagreb, 21.II.1909.). Gradski namještenik.
 94. Dr. Milan Stahuljak (Bjelovar, 17.VIII.1878.). Profesor u miru. Studirao filozofiju, pravo, glazbu. Bavio se fotografijom.
 95. Luka Halat (Bobovišće, Brač, 16.IX.1904.). Prof. I. ženske realne gimnazije u Zagrebu.
 96. Ing. Dušan Kralj (Koprivnica, 26.VII.1891.). Ekonomist. Tvorničar.
 97. Ing. Dragutin Stručić (Sveta Helena, Križevci, 4.XI.1887.). Savjetnik državnih željeznica u Zagrebu.
 98. Viktor Kučinić (Senj, 17.XII.1893.). Limarski obrtnik.
 99. Nepoznati član.
 100. Dr. Ivan Đuro Višošević (Stojdraga, 25.X.1887.). Ravnatelj grkokatoličkog sjemeništa.
 101. Viktor Pavičić (Gospić, 5.X.1898.). Pukovnik domobranske akademije. Vojni pisar.
 102. Rudolf Marčić (Litija, 21.II.1882.). Profesor vojne akademije. Akademski slikar.
 103. Ing. Branko Franz (Ogulin, 22.VI.1909.). Apsolvent tehničkog fakulteta.
 104. Ivan Radković (Zagreb, 10.IV.1894.). Pismoslikarski obrtnik.
 105. Fridrih Juvančić (Ljubljana, 4.XII.1873.). Profesor domobranske akademije.
 106. Josip Bogdanović (Trst, 3.X.1913.). Profesor filozofije i romanskih jezika.
 107. Fra Viktor Šakić (Banja Luka, 8.VIII.1905.). Svećenik u Bihaću.
 108. Dr. Juraj Veselić (Zagreb, 12.IV.1904.). Odvjetnik.
 109. Stjepan Severinac (Toplice, Sv. Jana, 20.I.1909.). Stolar.
 110. Belizar Micolji (Sarajevo, 4.II.1883.). Potpukovnik.
- Bez oznake matičnog lista, ali s datumom pristupnice:
111. 7.XII.1941. Marija Klanfar (Zagreb, 1.X.1884.). udovica vojnog suca.
 112. 24.XII.1941. Petar Tomašić (Hampovica, 6.I.1906.). Župnik u Miholjancu kraj Virja.

113. 6.V.1942. Martin Jakrlin (Sokolovac, 23.X.1886.). Trgovac.
114. 13.V.1942. Miljenko Gjurić (Zemun, 17.VI.1894.). Akademski slikar i grafičar. Pisac.
115. 27.V.1942. Kristian Kreković (Koprivna, 28.II.1901.). Akademski slikar.
116. 18.VI.1942. Akif Karabegović (Maglaj, 20.VII.1913.). Izdavač.
117. 14.VII.1942. Josip Buturac (Graberje, 14.XI.1905.). Svećenik i činovnik Hrvatskog državnog arhiva.
118. 15.VII.1942. Dr. Ivan Bach (Zagreb, 12.XII.1910.). Kustos Hrvatskog državnog muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu.
119. 19.VIII.1942. Dragan Renarić (Dugo Selo, 14.X.1872.). Akademski slikar i grafičar u Križevcima. Stručnjak za Ex librisse.
120. 1.XI.1942. Pater Miroslav Ćosić (Buhovo, Široki Brijeg, 5.VII.1903.). Teološki fakultet i umjetnička akademija. Profesor franjevačke klasične gimnazije na Širokom Brijegu.

6.

Hrvatski Rodoljub je potpuno ispunio zadaću radi koje je bio osnovan. On je svratio veću pozornost povjesničara na područje sjeverne Hrvatske, koje se tada dosta zanemarivalo u historiografiji, i upozoravajući na vrijednosti djelovanja crkvenih župa i gradova na ovom području. Ovo društvo nije imalo ekskluzivni karakter, već je njegovo članstvo bilo sastavljeno od rodoljuba raznih zvanja i obrazovnog stupnja koji su bili voljni da rade za dobro naroda. Rodoljub je izdao četiri broja časopisa Hrvatska prošlost i objavio Horvatove knjige "Hrvatska na mučilištu", (Zagreb 1942, 1992), "Prošlost grada Zagreba" (Zagreb 1942, 1992), i "Povijest Međimurja" (Zagreb 1944, Čakovec 1993).

HRVATSKA PROŠLOST, 1 (1940):

- R. Horvat. Zagrebačka katedrala, str. 1-31.
F. Hrnčić. Zakup gradskih kuća u Zagrebu g. 1494., str. 31-36.
M. Petanjek. Samoniklost hrvatskog preporoda, str. 36-43.
Rudolf Juričan. Vlastelinske ubožnice u Desiniću i Pregradi, str. 43-46.
R. Horvat. Dr. David Starčević. Povodom 100-godišnjice rođenja, str. 47-76.
F. Hrnčić. Isprave o jamstvu zagrebačkih građana g. 1455., str. 77-78.
J. Ćuk. Pisarevo pleme u kraju Zagreba, str. 78-89.
M. Stahuljak. Iz "Dnevnika" Ivana Macuna, str. 89-98.
R. Horvat. Slavonski Brod, str. 99-153.
F. Hrnčić. Cesija tražbine u Zagrebu g. 1451., str. 153-154.
R. Horvat. Prvi knezovi Zrinski, str. 154-156.
F. Hrnčić. Naknada za poljske štete u XV. vijeku, str. 157-158.

HRVATSKA PROŠLOST, 2 (1941):

- R. Horvat. Župe u hrvatskoj Podravini, str. 3-87.
S. Podhorski. Crkva sv. Križa u Križevcima, str. 87-94.
J. Ćuk. Oko stare i nove Čazme, str. 95-110.
F. Hrnčić. Podanički odnošaji na posjedima zagrebačkoga Kaptola u 14. vijeku, str. 111-130.
S. Podhorski. Crkvice u Pribiću kod Krašića, str. 130-134.
M. Stahuljak. neke crkve i kapele u Hrvatskom Zagorju, str. 135- 144.
J. Lahner. Opatički samostan kao prvo zagrebačko kazalište, str. 144-146.
O. fra V. Šakić. Crkva sv. Ante u Bihaću, str. 147-147.

- J. Buturac, Imovina požoških Isusovaca, str. 148-166.
R. Horvat, Kako su kapucini došli u Osijek? str. 167-171.
HRVATSKA PROŠLOST, 3 (1942):
R. Horvat, Gradec kod Križevaca, str. 3-65.
J. Ćuk, Beloši i Rasani ili Križi, str. 65-88.
F. Hrnčić, Dvije oporuke zagrebačkih biskupa u 15. vijeku, str. 88-105.
J. Buturac, Vlastelinstvo kujevačke opatije u 18. vijeku, str. 106-131.
M. Stahuljak, Naše crkve i kapele, str. 131-139.
I. Bach, Što nam govore umjetnička djela hrvatske prošlosti, str. 139-176.
R. Horvat, Zlatar u 18. vijeku, str. 176-182.
S. Podhorski, Starohrvatsko crkveno graditeljstvo u doba vladara hrvatske narodne krvi, str. 182-190.
F. Hrnčić, Oporuka prepošta zagrebačkoga kaptola od god. 1500., str. 194-199.
R. Horvat, Velika Kopanica g. 1758, str. 194-199.
HRVATSKA PROŠLOST, 4 (1943):
R. Horvat, Koprivničke crkve i kapele, str. 3-150.
E. Laszowski, Sutinsko i Poznanovac, str. 151-168.
F. Hrnčić, Oporuka hrvatskog plemića, vlastelina i zagrebačkoga građanina od god. 1443., str. 169-173.
D. Bogdanović, Rapićev "Satir iliti Divji čovjek", str. 174-181.
J. Lahner, Zagrebački biskup Haulik i hrvatske narodne preporodne težnje, str. 182-186.
M. Stahuljak, Nadgrobni spomenici sv. Jurja u Zagrebu, str. 187- 201.
HRVATSKA PROŠLOST, 5 (1944):
R. Horvat, Iz prošlosti grada Koprivnice, str. 3-130.
J. Ćuk, Rad zagrebačkih biskupa Mihalja i Osvalda Tuza, str. 131- 149.
J. Buturac, Pleternica i okolica, str. 150-173.
J. Lachner, Zagrebački biskup Haulik na braniku hrvatskih pravica god. 1839. i 1840., str. 174-180.
F. Hrnčić, Pobijanje valjanosti oporuke pred gradskim sudom u Zagrebu godine 1491., str. 181-186.
S. Podhorski, Slikanje na staklu, str. 187-190.
R. Horvat, Starigrad u hrvatskoj Podravini, str. 191-197.

Zusammenfassung

DIE KULTUR-HISTORISCHE GESELLSCHAFT "HRVATSKI RODOLJUB"
VON RUDOLF HORVAT

Mira Kolar-Dimitrijević

In letzter Zeit wurden drei Bücher Rodolf Horvats veröffentlicht, die die Gesellschaft "Hrvatski Rodoljub" in den Jahren 1942 bis 1944 herausgebracht hatte. ("Prošlost Grada Zagreba" - Die Vergangenheit der Stadt Zagreb, "Hrvatska na mučilištu" - Die Leiden Kroatiens und "Povijest Međimurja" - Die Geschichte der Drauinself). Ich konnte dank dem Material, das mir der Enkel Rodolf Horvats zur Verfügung gestellt hatte, eine kurze Darstellung der Arbeit dieser Gesellschaft schreiben, die 120 Mitglieder hatte und 130 Vorträge organisierte, viele Voks-Lesehallen gründete und die Zeitschrift "Hrvatska prošlost-Kroatische Vergangenheit" (1940-1944) ins Leben rief und überhaupt einen Freiraum in der historisch und kulturell orientierten Arbeit mit dem Schwerpunkt Kroatien in Raum des nördlichen Kroatiens ausfüllte.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb

Ivan KAMPUŠ, Zagreb

Tomislav RAUKAR, Zagreb

Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

TAJNIK REDAKCIJE

Ivica PRLENDER

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet

Ul. Đure Salaja 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja iznosi 100 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošićeva 8 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, svibanj 1995.

Uvez: GRAFOUVEZ, HBZ 41 – Velika Gorica